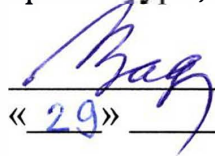

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»

ПОГОДЖЕНО:

Директор навчально-наукового інституту
архітектури, будівництва та землеустрою

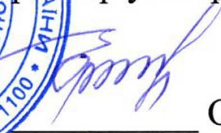
Вадім ВАДИМОВ

« 29 » 05 2025 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Голова приймальної комісії,
ректор університету

Олена ФІЛОНІЧ

« 29 » 05 2025 р.

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
(ПРЕДМЕТНОГО ТЕСТУ З ІСТОРІЇ МИСТЕЦТВА)**

для вступу на навчання
за спеціальністю G17 – «Архітектура та містобудування»
за освітніми програмами «Архітектура будівель і споруд»,
«Дизайн архітектурного середовища», «Містобудування»,
для здобуття другого рівня вищої освіти – магістр на основі здобутого
ступеня магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста)

Програма затверджена на засіданні Вченої ради навчально-наукового
інституту архітектури, будівництва та землеустрою
Протокол № 13 від « 29 » 05 2025 р.

Полтава 2025

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Сучасна система вищої освіти України вимагає впровадження інноваційних підходів до відбору найбільш перспективних, мотивованих і конкурентоздатних абітурієнтів, які у процесі подальшого навчання здатні набути передбачених відповідними освітніми програмами загальних та спеціальних (фахових) компетентностей і досягти програмних результатів навчання. Важливою передумовою цього є високий рівень теоретичних знань у галузі культури загалом та мистецтва зокрема, які сприяють набуттю загальних компетентностей.

Програма фахового вступного випробування (предметного тесту з історії мистецтва) для абітурієнтів, що вступають на навчання для здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності G17 «Архітектура та містобудування» за освітньо-професійними програмами «Архітектура будівель і споруд», «Дизайн архітектурного середовища», «Містобудування» на основі освітнього ступеня магістра, освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста, здобутого за цією або іншою спеціальністю укладена на основі таких нормативно-правових документів:

1. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII;
2. Наказ Міністерства освіти і науки України від 28.05.2025 № 782 «Про затвердження Програми предметного тесту з історії мистецтва єдиного фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеню магістра на основі НРК 6, НРК 7»;
3. Наказ Міністерства освіти і науки України від 10 лютого 2025 року № 168 «Про затвердження Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2025 році»;
4. «Правила прийому на навчання для здобуття вищої освіти до Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» в 2025 році».

Фахове вступне випробування (предметний тест з історії мистецтва) має на меті визначити:

- рівень засвоєння теоретичного матеріалу;
- рівень розуміння теоретичного матеріалу.

Вступники повинні продемонструвати:

- знання та розуміння загальнотеоретичних основ мистецтва;
- знання основних етапів розвитку мистецтва та розуміння особливостей основних видів мистецтва у кожному з цих періодів.

Питання фахового вступного випробування є комплексними та розроблені відповідно до змісту «Програми предметного тесту з історії мистецтва єдиного фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра на основі НРК6, НРК7», затвердженої Наказом Міністерства освіти і науки України від 28 травня 2025 року № 782.

Організація та проведення фахового вступного випробування (предметного тесту з історії мистецтва): здійснюється відповідно до порядку визначеного у Положенні про приймальну комісію Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2019 р.

Метою фахового вступного випробування (предметного тесту з історії мистецтва): є відбір абітурієнтів для навчання за ступенем вищої освіти «магістр», які мають належний рівень теоретичних знань та загальних компетентностей, необхідних для успішного засвоєння освітньо-професійних програм за спеціальністю G17 «Архітектура та містобудування».

Форма фахового вступного випробування (предметного тесту з історії мистецтва): Екзаменаційний білет складається з 40 тестових завдань закритого типу, кожне з яких містить чотири варіанти відповідей, серед яких лише один є правильним. Зразок тестового білета подано в Додатку А. Для кожного тестового завдання запропоновано чотири варіанти відповідей, з яких лише один варіант є правильним. За вірну відповідь вступник отримує 3,5 бали, за невірну – 0 балів. Мінімальна кількість балів за фахове вступне випробування не може бути нижчим за 100 балів (10 правильних відповідей).

Зміст тестових завдань відповідає «Програмі предметного тесту з історії мистецтва єдиного фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра на основі НРК6, НРК7», затвердженої Наказом Міністерства освіти і науки України від 28 травня 2025 року № 782.

Результати фахового вступного випробування (предметного тесту з історії мистецтва): результати фахового вступного випробування оцінюються за шкалою від 100 до 200 балів. Заліковим вважається результат, що відповідає від 35 до 140 тестових балів, які після переведення відповідають 100 і більше балам за шкалою 100–200.

Переведення тестових балів здійснюється відповідно до Таблиці переведення результатів предметних тестів ЄФВВ для вступу на здобуття ступеня магістра на основі НРК6, НРК7, затвердженої МОН України. (Додаток Б).

Допуск до участі у фаховому вступному випробуванні (предметному тесті з історії мистецтва) здійснюється за наявності:

Аркуша результатів вступних випробувань;

Паспорта (або іншого документа, що посвідчує особу).

Під час проведення вступного фахового вступного випробування (предметного тесту з історії мистецтва) не допускається: користування допоміжними електронними приладами, підручниками, навчальними посібниками та іншими матеріалами, якщо це не передбачено рішенням Приймальної комісії. У разі використання вступником під час вступного випробування сторонніх джерел інформації (у тому числі підказки) він відстороняється від участі у випробуваннях, про що складається відповідний акт. Вступники, які не з'явилися на фахове вступне випробування без поважних причин у зазначений за розкладом час, до участі в конкурсі не допускаються.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ (ПРЕДМЕТНОГО ТЕСТУ З ІСТОРІЇ МИСТЕЦТВА)

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНИЙ РОЗДІЛ

1.1. Поняття і сутність мистецтва

1.1.1. Поняття мистецтва.

1.1.2. Функції мистецтва: пізнавальна, виховна, соціальна, сугестивна, компенсаційна, комунікативна, передбачення, трансляція культурного досвіду.

1.2. Естетичні категорії та поняття в аналізі мистецтва

1.2.1. Основні категорії класичної естетики в аналізі мистецтва: «гармонія» і «міра», «прекрасне» та «потворне», «піднесене», «героїчне», «низьке», «трагічне» і «комічне».

1.2.2. Основні мистецькі жанри. Основні жанри образотворчого мистецтва: портрет, пейзаж, натюрморт, жанровий живопис, марина.

Основні музичні жанри: опера, балет, кантата, романс, соната, симфонія.
Основні жанри театру: драма, комедія, трагедія

1.3. Історичні типи світогляду як засади розуміння світу, ставлення до дійсності, способів діяльності та мистецтва

1.3.1. Світоглядні засади доісторичного мистецтва: міфологія як висхідна форма світосприйняття світу та людини, синкретизм, традиційність культурних практик, емоційно-чуттєве сприйняття світу.

1.3.2. Світоглядні засади античного мистецтва: ідея демократії, космоцентризм, антропоцентризм, змагальний характер культурних практик.

1.3.3 Світоглядні засади мистецтва доби середньовіччя: християнство як системоутворюючий елемент культури, геоцентризм, християнський антропоцентризм, аскетизм, символічність, алегоричність і канонічність мистецтва.

1.3.4. Світоглядні засади європейського мистецтва XV – XIX ст.: раціоналізм, ідея прогресу, універсалізм, пантеїзм, антропоцентризм, гуманізм

1.3.5. Умови та чинники розвитку європейського мистецтва XX – XXI ст.: прогрес наукового знання та розвиток технологій, багатовимірність та плюралізм культурних практик, демократизація культури і свобода художнього вираження, вплив технології на мистецтво

1.4. Релігійне сакральне мистецтво

1.4.1. Християнське сакральне мистецтво: видова характеристика.

1.4.2. Іконографія Пресвятої Трійці, Ісуса Христа і Богородиці.

РОЗДІЛ 2. ДОІСТОРИЧНЕ МИСТЕЦТВО

2.1. Характерні риси мистецтва нерухомих пам'яток доби палеоліту-мезоліту.

2.1.1 Печери Ласко та Альтаміра.

2.1.2 Житла з кісток мамонта, досліджені на території України.

2.1.3. Функції і зміст настінних малюнків у печерах доби палеоліту Європи.

2.1.4. Пам'ятки наскельного мистецтва узбережжя Середземного моря Іспанії (Куевас-де-ла-Аранья поблизу Бікорпа, Ель-Когул).

2.2. Рухомі пам'ятки мистецтва доби палеоліту-мезоліту: зміст та символіка, особливості інтерпретації

2.2.1 Артефакти Мізинської стоянки, Венера з Холє-Фельс, Віллендорфська Венера.

2.2.2. Натільні прикраси з каменю, кістки та мушель.

2.2.3. «Музичні інструменти» Мізинської стоянки.

2.3. Мистецтво доби неоліту-єнеоліту

2.3.1 Орнаментация кераміки доби неоліту: характерні риси.

2.3.2 Орнаментация посуду культури Трипілья – Кукутень: елементи, мотиви, композиції.

2.3.3. Глиняні фігурки та моделі жител культури Трипілья – Кукутень.

2.3.4. Особливості неолітично-єнеолітичного мистецтва в контексті змін у господарській діяльності та світогляді тогочасних людей.

2.3.5. Мегалітичні споруди дольмени, менгіри, кромлехи (Стоунхендж).

2.4. Мистецтво та архаїчні форми релігій (магія, фетишизм, анімізм, тотемізм)

РОЗДІЛ 3. МИСТЕЦТВО СТАРОДАВНЬОГО СВІТУ

3.1. Основні центри розвитку мистецтва Давнього Світу: Месопотамія та Давній Єгипет.

3.1.1 Зикурат Етеменанкі (Вавилонська вежа).

3.1.2 Артефакти мистецтва Месопотамії: ваза Варка (друга половина IV тис. до н.е.) та Стела Хаммурапі – як символи божественної легітимізації царського правління та суспільної ієрархії. Скульптури Ламассу (Шеду) як втілення божественного захисту та сили правителя. Ворота (Брама) богині Іштар: композиційна структура, поліхромія, міфологічні сюжети.

3.2. Мистецтво Давнього Єгипту.

3.2.1. Видова специфіка мистецтва Давнього Єгипту (архітектура, скульптура, живопис, декоративне мистецтво, музика).

3.2.2. Основні риси мистецтва Давнього Єгипту.

3.2.3. Основні форми архітектури Давнього Єгипту (поховальна архітектура – ансамбль пірамід в Гізі, храмові комплекси: храм Амона-Ра в Карнаку)

3.2.4. Міф і канон як основа давньоєгипетського мистецтва. Палета фараона Нармера (кінець IV тис. до н.е.): сюжети зображення та методи передачі ієрархії фігур. Мистецтво та давньоєгипетських поховальний культ. Артефакти гробниці Тутанхамона (1327 р. до н.е.).

3.2.5. Давньоєгипетські містерії Ісиди. Міф про смерть та воскресіння Осіріса. Музично-театралізовані дійства, музична складова.

3.3. Античне мистецтво.

3.3.1. Пам'ятки Крито-Мікенської культури. Кносський палац на острові Крит (середина II тис. до н.е.). Сюжетна характеристика фрескових розписів. Фреска «Ігри з биком», розписи тронного залу та мегарону цариці «Фреска з дельфінами».

3.3.2. Антична міфологія як основа мистецтва. «Іліада» і «Одіссея» Гомера. Міфи пов'язані з архітектурою: Міф про Дедала архітектора палацу, Мінотавра, Аріадну та Тесея.

3.3.3. Значення полісу в давньогрецькій культурі. Поліс і його архітектурна структура: площа агора та Акрополь як центри суспільного життя. Ансамбль Афінівського акрополя. Ордерна система Античної Греції

3.3.4. Шедеври античної пластики. Поліклет «Дорифор» (втілення античного канону). Мирон «Дискобол». Пракситель «Афродіта Кнідська». «Венера Мілоська».

3.3.5. Антична кераміка. Чорнофігурний вазопис (VII – V ст. до н.е.), Червонофігурний вазопис (530 рр. до н.е. – III ст. до н.е.): сюжети та композиційні прийоми.

3.3.6. Витоки античного театру з культу бога Діоніса. Особливості

архітектури театру. Музична природа давньогрецького театру (оркестра – місце, де відбуваються події, хор, танцюристи, інструментальний ансамбль, корифей – ведучий співак і диригент). Зародження та розквіт трагедії (Есхіл «Прометей закутий»; Софокл «Едіп-цар»; Евріпід «Медей») та комедії (Арістофан «Лісістрата»).

3.3.7. Музика в античній культурі: міфи про Орфея, Аполлона та Марсія. Покровитель всіх мистецтв Аполлон Мусагет. Піфійські ігри

3.3.8. Архітектура античного Риму. Громадська архітектура: форум Траяна, Колізей, терми Діоклетіана, тріумфальна арка Костянтина. Сакральна язичницька архітектура: Храм Вести, Пантеон

3.3.9. Образотворче мистецтво Античного Риму. Особливості портретного жанру в римському мистецтві: реалізм та психологізм. Фрескові розписи Помпей (вілла Містерій). Особливості фаюмського портрету: реалізм та психологізм

3.3.10. Мистецтво скіфів та сарматів. Скіфський звіриний стиль: основні сюжети зображень їх значення та трактування. Золота Скіфська Пектораль, золотий гребінь з кургану Солоха. Скіфська арфа

РОЗДІЛ 4. СЕРЕДНЬОВІЧНЕ МИСТЕЦТВО

4.1. Архітектура епохи середньовіччя.

4.1.1. Становлення основних форм християнської сакральної архітектури: базиліка, хрестово-купольний храм. Хрестово-купольний храм Візантії (церква Осіас-Лукас в Фокиді) та базиліка (Нотр-Дам-де-Парі).

4.1.2. Софія Константинопольська (532 – 537 рр.): конструктивні особливості архітектури, символіка та образність собору.

4.1.3. Спільні та відмінні риси мистецтва романіки та готики. Романські та готичні скульптури та романське і готичне вікна-рози в соборі в Шартрі (Франція). Вормський собор (Німеччина) і собор в Амьєні (Франція).

4.1.4. Спільні та відмінні риси хрестовокупольної архітектури храмів Візантії та Русі: храми монастиря Осіас-Лукас в Фокиді (Греція), собор Софії Київської

4.2. Середньовічна іконографія.

4.2.1. Формування ранньохристиянської іконографії на прикладі пам'яток Равенни: базиліка св. Аполінарія Нуово, баптистерій ортодоксів.

4.2.2. Іконографічні зображення Ісуса Христа та Богородиці у візантійській традиції.

4.2.3. Іконографія мозаїчного оздоблення собору св. Софії у Києві. Фресковий розпис Кирилівської церкви.

4.2.4. Книжкова мініатюра киево-руської доби. Мініатюри «Остромирового Євангелія», «Ізборника Святослава»

4.3. Релігійне музичне мистецтво середньовіччя.

4.3.1. Сакральна музика доби середньовіччя: Візантії (Літургія, Роман Солодкоспівець); Західної Європи (Меса, григоріанський наспів); Київської держави (знаменний розспів)

4.4. Світське музичне мистецтво та лірична поезія середньовіччя.

4.4.1. Музичне мистецтво та лірична поезія трубадурів, труверів, мінезингерів. Лицарська музика (балади про короля Артура, Річарда Левине Серце, Робін Гуда).

4.4.2. Середньовічний епос: «Пісня про Роланда», риг Роланда як символ середньовічного лицарства. «Пісня про Нібелунгів».

4.4.3. Епічні співці-бояни. Жанр билини. «Слово о полку Ігоревім».

4.5. Література середньовіччя.

4.5.1. «Сповідь» Аврелія Августина як одна з перших автобіографій у літературі та філософії.

4.5.2. Західноєвропейський лицарський роман «Трістан та Ізольда».

4.5.3. Література киево-руської доби: «Повість минулих літ», «Слово про закон і благодать» Іларіона, «Повчання дітям» Володимира Мономаха та ін.

4.5.5. «Божественна комедія» Данте Аліг'єрі.

4.6. Сценічне мистецтво середньовіччя.

4.6.1. Майданні п'єси: міраклі та містерія (містерія «Страсті Господні»). Мистецтво скоморохів.

4.7. Мистецтво середньовічної рукописної книги. Книгодрукування.

4.7.1. Мистецтво середньовічної рукописної книги-оправи, мініатюри, орнаментация книжок. Остромирове Євангеліє, Київський Псалтир 1397 р.

4.7.2. Виникнення книгодрукування у Західній Європі як поворотний момент в історії мистецтва книги (інкунабули, зокрема 1455 рік – видання Гутенбергової Біблії).

РОЗДІЛ 5. МИСТЕЦТВО ВІДРОДЖЕННЯ

5.1. Періодизація мистецтва Відродження: Протовідродження (кінець XIII - XIV ст.); раннє Відродження (XV ст.); високе Відродження (перша половина XVI ст.); пізнє Відродження (друга половина XVI ст.). Північне Відродження (XVI століття, паралельно з північним і італійським маньєризмом).

5.2. Архітектура та живопис Відродження.

5.2.1. Особливості архітектури Відродження (культова та світська архітектура). Ордерні композиції в архітектурі: лоджії, базиліки, палаццо, ротонди як вияв відродження античних форм в архітектурі (фасадна лоджія Оспedale дельї інноценті (Шпиталь невинних) Ф. Брунеллескі, фасад палаццо Ручеллаї Л.Б. Альберті, ротонда Темп'єтто Д.Браманте, фасад базиліки А. Палладіо).

5.2.2. Загальна характеристика живопису Відродження. С. Боттічеллі «Народження Венери», Портретний жанр Леонардо да Вінчі «Мона Ліза», Раваель Санті «Афінська школа».

5.2.3. Розбудова Ватикану та собору Святого Петра: проект хрестово-купольного собору Браманте та Мікеланджело.

5.2.4. Розписи Сикстинської капели Мікеланджело

5.2.5. Особливості мистецтва Північного Відродження («Жебраки» П. Брейгеля-старшого, «Човен дурнів» І. Босха, «Чотири вершники Апокаліпсису» А. Дюрера).

5.3. Музика Відродження.

5.3.1. Розвиток церковної хорової поліфонічної музики: меса, мотет,

духовна пісня, форми – канон, fuga. Національні стилі музики: Нідерланди (Ж. Дебре, О. ді Лассо), Франція (шансон, К. Жанекен), Італія (строгий стиль П'єрлуїджі да Палестріни).

5.3.2. Зародження української історичної пісні та думи, які мали назви «невольничі плачі», «козацькі псалми». Музика періоду заснування Запорізької Січі – «Пісня про Байду». Найстаріші українські думи («Плач невольників», «Маруся Богуславка»). Церковна музика: київська квадратна нота, Ірмолой.

5.3.2. Українські інструменти доби Відродження: лютня, торбан, кобза, бандура. Лютневі табулатури.

5.4. Сценічне мистецтво Відродження.

5.4.1. Англійський театр «Глобус» як приклад єлизаветинського театру доби Відродження. Особливості просторової концепції та виражальних засобів театру. Значення драматургії В. Шекспіра для розвитку світового сценічного мистецтва.

5.4.2. Особливості іспанського театру доби Відродження. Образ «Людини честі» в драматургії Лопе де Руеда, Сервантеса, Лопе де Вега, Кальдерона.

5.4.3. Основні два напрями італійського театру Відродження: «вчена комедія» (Л. Аріосто, Н. Макіавеллі) та народна італійська комедія-імпровізація «комедія дель арте» та її вплив на європейський театр ляльок (персонажі-маски) та на циркові типажі.

5.5. Література та філософія Відродження.

5.5.1. Утопізм і утопічна література у контексті розбудови справедливого суспільства («Утопія» Т. Мора, «Місто Сонця» Т. Кампанелли).

5.5.2. «Досліди» М. Монтеня як основа становлення есе як нового літературного жанру, жанру вільної суб'єктивної форми.

5.5.3. Виникнення книгодрукування в Україні як важливий етап в історії мистецтва книги (1574 рік – видання «Апостола» Іваном Федоровим).

РОЗДІЛ 6. МИСТЕЦТВО XVI – СЕРЕДИНИ XIX СТОЛІТТЯ

6.1. Бароко.

6.1.1. Зміна естетичних смаків та стильових форм мистецтва Відродження: криза гуманізму, контрреформація та зародження «єзуїтського стилю» бароко:

храм-базиліка Іль Джезу в Римі.

6.1.2. Формальні прийоми течії маньєризм в архітектурі та образотворчому мистецтві: палаццо Те в Мантуї Дж. Романо.

6.1.3. Стильові риси бароко: ансамблевисть та синтез мистецтв, живописність, динамічність, поліфонічність, пластичність, контрастність, просторовість, монументальність як основа формоутворення та стильові риси барокового мистецтва.

6.1.4. Нові жанри в образотворчому мистецтві бароко: груповий портрет, натюрморт, пейзаж, ведуги (міський пейзаж), побутовий жанр. Нові жанри в музиці: опера та її складові, жанрові різновиди (Ж.Б. Люллі, К. Монтеверді), сценічні театральні-музичні жанри (балет Людовіка XIV), український вертеп (театр ляльок), шкільний театр. Вокально-інструментальне мистецтво: кантата, ораторія.

6.1.5. Нові прийоми, методи та техніки в мистецтві бароко. В живописі та скульптурі: складні динамічні пози та ракурси перспектив фігуративних зображень («Давид» Л. Берніні), ілюзійний живопис (плафон Іль Джезу А. Поццо), караваджизм та штучне направлене світло («Навернення Савла» М. де Караваджо), скульптура («Екстаз Св. Терези» Л. Берніні), «золоте сяйво» («Даная» Рембрандта), техніка пастелі (Р. Карп'єра).

6.1.6. Особливості архітектури бароко. Ансамблі площ Риму: площа Св. Петра, площа Навона, фонтан Треві). палаццо (палаццо Барберіні в Римі), палацово-паркові резиденції (Версаль). Храми Сант Андреа аль Квірінале Л. Берніні та Сан Карло алле куатро фонтане Ф. Борроміні в Римі). Архітектура театру (театр Сан Кассіано у Венеції).

6.1.7. Характерні риси образотворчого мистецтва бароко в регіональних проявах: фламандська школа (П. Рубенс, Ян ван Дейк), Нідерланди (Франц Хальс, Ян Вермер), Іспанія (Д. Веласкес).

6.1.8. Музичне мистецтво високого бароко: А. Вівальді; Й.С. Бах; Г.Ф. Гендель.

6.1.9. Українське бароко: основні етапи розвитку та художньо-стилістичні

особливості. Архітектура католицького та православного бароко (собор Юра у Львові, Георгіївський собор Видубецького монастиря в Києві). Вплив традицій народного дерев'яного церковного будівництва та києворуських княжих соборів на становлення державного та парафіяльного жанрів українського бароко (Троїцький собор в Новомосковську, надбрамна церква Всіх Святих Києво-Печерської Лаври ст., Троїцький собор в Чернігові). Твори Б. Меретина, І. Григоровича-Барського, К. Растреллі. Композиція українського православного іконостасу. Сакральна католицька скульптура Й.-Г. Пінзеля.

6.1.10. Національні особливості сакрального образотворчого мистецтва українського бароко в творах «Великомучениці Варвара і Катерина» (1740-і рр.), «Покрова Пр. Богородиці з портретом гетьмана Б. Хмельницького» (18 ст.). Портрет парсунного типу («Григорій Гамалія», кін. 17 ст.). Українські книжкові мініатюри 16 ст. (Пересопницьке Євангеліє).

6.1.11. Музика в Острозькій, Києво-Могилянській академіях, колегіумах, братських школах. Жанри: кант, духовна пісня, псальма. Музика в українському шкільництві. Партесний стиль хорового співу в церковній музиці українського бароко. Партесний концерт. М. Дилецький «Воскресенський канон». Думи. Кобзарське мистецтво. Специфіка музичного інструментарію (кобза, ліра, торбан, бандура), Історичні пісні (пісня С. Климівського «Їхав козак за Дунай» та її світовий розголос).

6.1.12. «Сад божественних пісень» Г. Сковороди як феномен культури бароко. «Філософія серця», концепти «спорідненої праці» та «рівної нерівності» Г. Сковороди у контексті розвитку мистецтва і творчості митця. Г. Сковорода-музикант.

6.2. Класицизм.

6.2.1. Культурний зміст епохи Просвітництва та естетичні пріоритети класицизму. Орієнтація на античне мистецтво та мистецтво Відродження як ідеальне та гідне для наслідування. І. Вінкельман – засновник історії мистецтва як науки.

6.2.2. Раціоналізм, нормативність творчості, тяжіння до завершених

гармонійних форм як основа мистецтва класицизму в філософських та естетичних концепціях: раціоналізм Р. Декарта як пошуки безсумнівного у сфері мистецтва, аналітика «прекрасного» та «високого» І. Канта, принцип історизму у мистецтві Г. Гегеля

6.2.3. Стильові риси, характерні методи та прийоми мистецтва класицизму: регулярність та геометризм, тричасність композицій, повторюваність та варіативність форм, лаконізм, ясність, послідовність. Реалізм та ідеалізм в образотворчому мистецтві класицизму.

6.2.4. Тематика та образність, характерні жанри та техніки образотворчого мистецтва класицизму в творчості художників Н. Пусена, Ж.Л. Давида, скульптора Ж.-А. Гужона.

6.2.5. Палладіанство в архітектурі класицизму в творах Ж. Габріеля, К. Шинкеля, інтер'єрах Р. Адама.

6.2.6. Французький сценічний класицизм: П. Корнель, Ж. Расін, Ж.-Б. Мольєр. Канон балету П. Бошана. Реформатор балету Ж.-Ж. Новер та його «Листи про танець та балети». Німецьке просвітництво і театр (Г.Е. Лессінг, Й.В. Гете «Фауст»). Французьке просвітництво і театр: «Весілля Фігаро» Бомарше.

6.2.7. Оперна реформа К.В. Глюка. Віденські класики: Й. Гайдн (соната, квартет, симфонія), В.-А. Моцарт (концерт, опера), Л. ван Бетховен (соната, симфонія, опера).

6.2.8. Музична творчість Максима Березовського, Артемія Веделя, Дмитра Бортнянського. Духовні і світські жанри: хоровий концерт, опера, інструментальний концерт, соната, камерна музика. Осередки розвитку української освіти – Глухівська музична школа, заснована гетьманом Кирилом Розумовським. Бетховен і Україна: співпраця з А. Розумовським. Маєткові капели в Україні.

6.3. Мистецькі течії XIX ст.

6.3.1. Неокласицизм та ампір в мистецтві та архітектурі Європи XIX ст.

6.3.2. Романтизм.

6.3.2.1. Естетичні концепції та ідейно-художні завдання романтизму:

цінність особистості (Ф. Шлегель, Ф. Шеллінг), геній і геніальність, ірраціоналізм і «філософія життя», гармонія аполлонічного та діонісійського начал в мистецтві (Ф. Ніцше).

6.3.2.2. Романтизм в образотворчому мистецтві. Живопис французького романтизму: творчість Е. Делакруа. Англія: В. Тернер, об'єднання прерафаелітів. Німецький романтизм в образотворчому мистецтві: творчість Каспара Давида Фрідріха.

6.3.2.3. Романтизм в українському живописі, соціально-історичний та культурний ґрунт його зародження та розвитку: у творчості І. Сошенка, Т. Шевченка, К. Трутовського, М. Пимоненка.

6.3.2.4. Романтизм в музиці: Австро-німецький романтизм: Ф. Шуберт, Ф. Мендельсон, Р. Шуман, Р. Вагнер. Італійський музичний романтизм: Н. Паганіні, Дж. Россіні, В. Белліні, Г. Доніцетті, Дж. Верді. Східно-європейський романтизм: Ф. Шопен (Польща), Ф. Ліст (Угорщина), А. Дворжак (Чехія). Французька музика XIX ст.: К. Сен-Санс. Скандинавська музика XIX ст.: Е. Гріг. Романтизм у балеті («Сильфіда», «Жізель»).

6.3.2.5. Духовна хорова музика українських композиторів-священиків (Літургія о. М. Вербицького). Пісні на слова Т. Шевченка (Г. Гладкий «Заповіт»); пісні-гімни: о. М. Вербицький «Ще не вмерла Україна», М. Лисенко «Боже великий, єдиний». Пісня-романс: «Дивлюсь я на небо» М. Петренка; солоспіви на слова українських поетів: «Стоїть гора високая» Л. Глібова, «Ніч яка місячна» М. Старицького.

6.3.2.6. Кріпацький театр та перші професійні театри в Україні. Розвиток українського театру та роль музики у ньому. Жанр співогри – п'єса з музикою. І. Котляревський «Наталка Полтавка». Театр «Руська бесіда» в Галичині. Театр корифеїв: М. Кропивницький, М. Садовський, М. Заньковецька, І. Карпенко-Карий, М. Старицький, П. Саксаганський. Опера С. Гулака-Артемовського «Запорожець за Дунаєм». М. Лисенко «Тарас Бульба».

6.3.3. Раціоналізм як вияв науково-технічного прогресу та промислової революції в архітектурі: Кришталевий палац Всесвітньої виставки в

Лондоні, бібліотеки Лабруста в Парижі, Ейфелева вежа як приклади застосування металу в архітектурі.

6.3.4. Візуальна комунікація промислової революції, зародження реклами та брендингу, зростання масового друку: плакат, періодика, фотографія, літографія.

6.3.5. Історизм в архітектурі (стилізації, неостилі, еклектика). Приклади стилізацій: парламент у Відні, парламент у Будапешті. Приклади еклектики: базиліка Сакре-Кер на Монмартрі, Київський оперний театр.

6.3.6. Нові жанри видовищного та музичного мистецтва. Виникнення жанру оперети («Опера в маскараді» Жака Оффенбаха). Основні характеристики та складові циркового мистецтва.

РОЗДІЛ 7. МИСТЕЦТВО ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ XIX – ПОЧАТКУ XX СТОЛІТТЯ

7.1. Імпресіонізм та постімпресіонізм як мистецькі явища другої половини XIX – початку XX ст. Становлення символізму

7.1.1. Імпресіонізм і становлення пленеру як художньої практики. Ключові представники імпресіонізму в образотворчому мистецтві та скульптурі. Живописна робота К. Моне «Враження, схід сонця» (1872) як програмний твір імпресіонізму. Живопис Е. Мане «Сніданок на траві»; П.-О. Ренуара «Танці у Мулен де ла Галетт», «Портрет актриси Жанни Самарі», Е.Дега «Блакитні танцівниці». Скульптурна робота О. Родена «Мислитель». Імпресіоністичні тенденції в українському мистецтві на прикладі творів О. Мурашка «Поблизу кафе», І. Труша «Захід сонця в лісі».

7.1.2. Імпресіоністичні риси в музичному мистецтві межі XIX – XX ст. на прикладі творів К. Дебюссі «Місячне сяйво» В. Барвінського «Прелюдії».

7.1.3. Становлення та основні риси постімпресіоністичного напрямку в мистецтві кінця XIX століття. Ключові представники та їх програмні твори: В. ван Гог «Зоряна ніч», П. Гоген «Таїтянки на пляжі».

7.1.4. Символізм як мистецький напрямок. Символістський театр: М. Метерлінк і нова драма. Символізм в музиці: М. Чюрльоніс «Соната моря»

(Музика живопису), Я. Степовий «Прелюд пам'яті Т. Шевченка». Символізм в образотворчому мистецтві: Г. Моро «Гесіод і муза».

7.2. Розвиток театрального мистецтва та кінематографу на зламі XIX-XX ст.

7.2.1. Ідея синтетичного театру кінця XIX – XX століття та його значення для становлення режисерського театру: театри та кабаре М. Рейнгардта; Е.Г. Крег (реформа образної театральної лексики та поява поняття «сценографії»).

7.2.2. Урбанізм як вияв міської культури та індустріальної доби (Е. Саті – «меблева» фонові музика, представник французької «шістки» – А. Онеггер «Пасифік 231»; джаз – Дж. Гершвін «Рапсодія в стилі блюз», Я. Барніч «Гуцулка Ксеня» з однойменного мюзиклу). Поява мюзиклу як комерційного жанру. Театри на Бродвеї.

7.2.3. Натуралізм на театральній європейській сцені («Вільний театр» у Парижі, Театр Антуана, реж. А. Антуан, «Вільний театр» в Берліні, реж. О. Брам). Веризм в італійській опері як прояв натуралізму (Р. Леонкавалло «Паяци», Дж. Пуччіні «Чіо-Чіо-Сан» (Мадам Баттерфляй) – виконавська інтерпретація Соломії Крушельницької у цій опері.

7.2.4. Кіно як синтетичне мистецтво. Зв'язок кінематографа із традиційними мистецтвами: театром, літературою, живописом, музикою. Види кінематографа: документальне, ігрове кіно, анімація. Брати Люм'єр і становлення документальної естетики кіно. Жорж Мельєс і зародження ігрового кіно.

7.2.5. Жанрова класифікація ігрового кінематографа. Специфіка жанрів: мелодрама, комедія, трилер, драма, мюзикл, фантастичний фільм, вестерн.

7.2.6. Видатні кінорежисери першої половини XX століття. Персоналії та фільми: Ч. Чаплін («Вогні великого міста», «Великий диктатор»), К. Т. Дреєр («Страсті Жанни д'Арк»), О. Веллс («Громадянин Кейн»), О. Довженко («Земля»).

7.3. Модерн як стиль мистецтва на зламі XIX – XX ст.

7.3.1. Особливості європейської архітектури стилю модерн: будинок-студія В. Орта в Брюсселі (Музей Орта, Бельгія, ар-нуво, інтер'єр, деталі), будинок Байо

архитектора А. Гауді в Барселоні (Іспанія, модернізм), павільйон сецесіона у Відні архітектора Й. Ольбріха (Австро-Угорщина, сецесія)

7.3.2. Стиль модерн в образотворчому мистецтві. Ключові представники модерну та їх твори: плакати А. Мухи. Творчість Г. Клімта («Поцілунок», «Юдита і голова Олоферна»).

7.3.3. Особливості української архітектури стилю модерн: Полтавське земство В. Кричевського

7.3.4. Постромантизм та сецесія в музиці на прикладі творчості Г. Малера «Adagietto з Симфонії № 5», Ст. Людкевича «Кавказ».

7.3.5. Становлення танцю модерн як нової художньої форми на зламі ХІХ–ХХ століть. Творчість Айседори Дункан. Творчість Василя Авраменка як приклад переосмислення українського народного танцю.

7.3.6. Перший стаціонарний український театр М. Садовського та сценічне втілення драматургії модерну: І. Франко, Леся Українка, В. Винниченко, О. Олесь.

7.4. Модерністські напрями і течії кінця ХІХ – початку ХХ ст.

7.4.1. Фовізм як стиль групи французьких художників ХХ ст.: Анрі Матісс «Танець», «Музика», «Золота рибка», Андре Дерен «Естак». Фовізм як вияв неоархаїки в музиці і театрі: світова революція, здійснена балетом І. Стравинського «Весна священна»; перший досвід неакадемічної, опозиційної класичної, хореографії в балеті.

7.4.2. Теорія кубізму: проблеми і значення для розвитку світового мистецтва ХХ ст. Кубізм в образотворчому мистецтві: Ж. Брак «Жінка з гітарою», П. Пікассо «Авіньйонські дівчата». Характерні риси кубізму в скульптурі на прикладі творів О. Архипенка «Синя танцівниця» та «Гондольєр».

7.4.3. Італійський футуризм та його значення для розвитку мистецтва в ХХ ст. (У. Боччоні). Маніфест футуризму Ф.Т. Марінетті. Театральна Серата. Український футуризм: Театр ім. Г. Михайличенка на чолі з М. Терещенко.

7.4.4. Вплив ключових ідей неотомізму на формування естетичних концепцій у світовому мистецтві першої половини ХХ ст. Неовізантизм як

сакральна лінія в українській музиці. М. Леонтович «У Царстві Твоім» (Блаженні), «Отче наш» з «Літургії»; К. Стеценко «Милість миру», Я. Яциневич «Псальма до Богородиці». Культурна дипломатія Української Республіканської Капели О. Кошиця.

7.4.5. Теорія духовного в мистецтві В. Кандинського. Становлення абстракціонізму. Неопластицизм П. Мондріана. Супрематизм К. Малевича. Абстрактний експресіонізм: Дж. Поллок, М. Ротко.

7.4.6. Експресіонізм та його значення для розвитку світового мистецтва, театру та кінематографу у ХХ ст. Живописні роботи Е. Мунка («Крик»). Експресіонізм в музиці: А. Шенберг «Врятований з Варшави». Експресивний танець у творчості Р. Лабана, М. Вігман. Кіноекспресіонізм: Роберт Віне («Кабінет доктора Калігарі»), Ф. В. Мурнау («Носферату. Симфонія жаху»).

7.4.7. Сюрреалізм в образотворчому мистецтві: Сальвадор Далі «Постійність пам'яті», «Спокуса святого Антонія». Сюрреалістичні тенденції в кіно: «Андалузький пес» Луїса Бунюеля.

7.4.8. Дадаїзм у мистецтві. «Маніфест Дада» (1918) Трістана Тцара. Кабаре дадаїстів. Дадаїзм у кінематографі: «Антракт» Рене Клера. Теорія «Ready Made» і нова концепція мистецтва М. Дюшана.

7.4.9. Діалектика національного та авангардного в мистецтві України: творчість Г. Нарбута, М. Бойчука, Т. Бойчука, О. Павленко, І. Падалки, В. Седяра та творчість О. Богомазова, В. Єрмилова, В. Татліна, К. Малевича. Фольклоризм як новітній напрямок в музиці: М. Леонтович: «Щедрик», Л. Ревуцький: «Хустина» за Т. Шевченком, М. Колесса «Коломийка», О. Кошиць «Ченчик». В. Верховинець як фундатор теорії українського народного танцю.

7.4.10. Художній напрям конструктивізму. Художник-експериментатор Василь Єрмілов. Архітектурний ансамбль Держпрому в Харкові. Естетичні та концептуальні засади німецької школи архітектури «Баугауз». Театральні експерименти «Баугауз»: Оскар Шлеммер «Тріадичний балет». Функціоналізм як архітектурно-дизайнерський напрямку: Ле Корбюзьє, Ф.Л. Райт, Л. Міс ван дер Роє.

7.4.11. Український кіноавангард 1920-х рр: Олександр Довженко, Іван Кавалерідзе, Дзига Вертов.

7.4.12. Основні принципи епічного театру Бертольда Брехта та його вплив на подальший розвиток сценічного мистецтва.

7.4.13. Пошуково-експериментальний театр Леся Курбаса. Значення Мистецького об'єднання «Березіль» у закладанні засад новітньої режисерської школи України.

7.4.14. Український сценічний авангард та його значення у становленні української сценографії: О. Екстер, А. Петрицький, В. Меллер.

7.4.15. Вітаїзм (М. Хвильовий, В. Пачовський) як типово український напрямок в мистецтві першої половини ХХ ст. Фінал 2-ї симфонії Л. Ревуцького на основі веснянки «А ми просо сіяли», Концерти В. Косенка, В. Барвінського. Розстріляне Відродження. Школа Михайла Бойчука: неовізантизм в українському мистецтві.

7.4.16. Пісенна творчість національно-визвольних змагань українців. «Ой, у лузі червона калина» С. Чарнецького та її актуалізація у вирі сучасних подій.

7.4.17. Роль В. Діснея у становленні мистецтва анімації на прикладі «Білосніжки та сімох гномів».

7.4.18. «Співак джазу» (1927) і початок звукової революції в кіно.

РОЗДІЛ 8. МИСТЕЦТВО ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

8.1. Основні поняття в мистецтві другої половини ХХ – початку ХХІ ст.

8.1.1 Постмодернізм як феномен мистецтва. Перформанс, сайт-специфік театр, іммерсивна вистава, інсталяція, графіті.

8.1.2 Жанри і види музичної масової культури: популярна музика, рок, джаз. Українська естрадна музика, творчість В. Івасюка, поєднання рок- і поп-музики з народнопісенною традицією.

8.1.3. Масовізація мистецтва і кризові явища в європейському культурному просторі (О. Шпенглер). Концепт homo ludens (Й. Хейзінга) і критика «масового» мистецтва.

8.2. Мистецькі напрями другої половини XX – початку XXI ст.

8.2.1. Напрямок поп-арту: Енді Воргол, Рой Ліхтенштейн.

8.2.2. Концептуалізм у сфері пластичних мистецтв: Джозеф Кошут, Брюс Науман.

8.2.3. Мінімалізм як нова зображальність в мистецтві другої половини XX ст. (Дональд Джад). Мінімалізм у музиці на прикладі творчості Філіпа Гласа.

8.2.4. Відео-арт як новаторський вид мистецтва. Відеомапінг та віджеїнг. Нам Джун Пайк.

8.2.5. Цифрове мистецтво і проблеми діджиталізації мистецтва другої половини XX ст. (Ліліан Шварц, Рой Ескот, Паскаль Домбіс, Рьодзі Ікеда, Степан Рябченко).

8.3. Основні явища та творчі принципи в мистецтві другої половини XX - початку XXI ст.

8.3.1. Представники українського нонконформізму (Алла Горська, Віктор Зарецький).

8.3.2. Українське наївне мистецтво (Марія Приймаченко, Катерина Білокур).

8.3.3. Становлення української національної балетної вистави: «Лілея» К. Данькевича, балетмейстер Г. Березова; «Лісова пісня» М. Скорульського, балетмейстер В. Вронський

8.3.4. Театр абсурду: Ежен Йонеско, Семюел Бекет.

8.3.5. Сучасне циркове мистецтво на прикладі Cirque du Soleil.

8.3.6. Школа української дієвої сценографії Данила Лідера.

8.3.7. Формалізм і функціоналізм в архітектурі другої половини XX ст. (Музей Гуттейнгайма в Більбао Ф. Гері, ратуша та бібліотека в Ульмі (Stadthaus Ulm) Р. Меєра). Архітектурні напрями межі XX – XXI ст.: твори С. Калатрави, З. Хадід.

8.3.8. Пізній модернізм другої половини XX ст. в архітектурі: творчість Ле Корбюзьє (капела в Роншамі), твори О. Німеєра, хай-тек Н. Фостера.

8.3.9. Фольклорні мотиви та символізм в українському поетичному кіно 1960-1970-х рр. (Сергій Параджанов, Леонід Осика, Юрій Іллєнко, Іван

Миколайчук).

8.3.10. Авторський кінематограф другої половини ХХ ст. Творчість І. Бергмана («Сьома печатка»), С. Кубріка («Космічна одісея 2001»), Ф. Ф. Копполи («Хрещений батько»), М. Формана («Над зозулиним гніздом»).

8.3.11. Постмодерністські тенденції в кіно. Д. Лінч («Твін-Пікс»), брати Коен («Великий Лебовскі»), К. Тарантіно («Бульварне чтиво»)

8.3.12. Неокласичні, модерні та постмодерні риси у хореографічному мистецтві ХХ – початку ХХІ ст. (Дж. Баланчин, С. Лифар, М. Бежар, П. Бауш). Український народно-сценічний танець у творчості Павла Вірського.

8.3.13. Тенденції сучасної музики: конкретна та електронна (Е. Варез); «мовчазна музика» – «4'33''» Дж. Кейджа; екомузика (О. Мессіан); стохастична і комп'ютерна музика (Д. Лігеті, Я. Ксенакіс), мета-музика (В. Сильвестров)

8.3.14. Нова фольклорна хвиля в музиці: С. Станкович – фольк-опера «Коли цвіте папороть», М. Скорик – музика до к/ф «Тіні забутих предків», «Мелодія»

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Арнольд Д. Коротка книжка про мистецтво / пер. з англ. С. Орлова. Харків: Фабула, 2021. 192 с.
2. Біляшівський М. Українське народне мистецтво / Микола Біляшівський ; передм. М. Р. Селівачов ; переклад О. О. Старова ; упоряд. О. О. Савчук. – 2-ге вид. – Харків : Видавець Савчук О. О., 2022. — 168 с. : [229 іл.]
3. Владимірова Н. В. Історія театру Західної Європи і США: посібник для вищих навчальних закладів культури і мистецтв. Київ, 2024. 204 с.
4. Гессел К. Історія мистецтва без чоловіків / пер. з англ. В. Колодій. Київ: ArtHuss, 2024, 512 с.
5. Годж С. Коротка історія архітектури. Стили, будівлі, елементи, матеріали / пер. з англ. А. Ковальчук. Львів: Видавництво Старого Лева, 2024. 232 с.
6. Годж С. Коротка історія мистецтв / пер. з англ. П. Мигаль. Львів: Видавництво Старого Лева, 2021. 224 с.

7. Гомбріх Е.Г. Оповідь про мистецтво / пер. з англ. А. Накорчевський. Київ: ArtHuss, 2024, 664 с.
8. Горбачов Д., Магдиш І., Тараненко А. Стилi українського мистецтва ХХ століття: ар-нуво, ар-деко, авангард. Київ: Портал, 2024. 272 с.
9. Давиденко Г.Й., Чайка О.М. Історія зарубіжної літератури. ХІХ – початок ХХ століття. Київ: Центр учбової літератури, 2022. 400 с.
10. Данильчук О.М. Історія зарубіжної літератури. Антична літератури: навчальний посібник. Київ : Гельветика, 2020. 152 с.
11. Данильчук О.М. Історія зарубіжної літератури ХVІІ–ХІХ століть. Класицизм. Бароко. Просвітництво. Сентименталізм. Романтизм. Реалізм: навчальний посібник. Київ : Гельветика, 2020. 142 с.
12. Демідко О. О. Історія образотворчого мистецтва та архітектури: курс лекцій. Київ : Ліра-К, 2021. 182 с.
13. Жаркова В. Історія західної музики: Homo Musicus від античності до бароко. Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2023. 548 с.
14. Запольська І., Вздутьська В. Таємний путівник глядача. Мандрівка в історію українського театру. Київ: Портал, 2024. 72 с.
15. Ідеальні першооснови націй та мистецьких відкриттів : монографія. Київ: Ліра-К, 2023, 284 с.
16. Ісіченко Ігор, Архiepіскоп. Історія української літератури: Середньовіччя. Ренесанс (ХІ-ХVІ ст.). Харків: Точка, 2022. 639 с.
17. Історія української культури (від стародавніх часів до ХІХ століття): ілюстрована хрестоматія. У 3-х частинах. / За загал. ред. проф. Ю. С. Сабадаш. Ч. І. Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. 320 с.
18. Історія української культури (Українська культура ХХ ст.) : ілюстрована хрестоматія. У 3-х частинах. / За заг. ред. проф. Ю. С. Сабадаш. Ч. ІІ. Київ: Видавництво Ліра-К, 2022. 292 с.
19. Історія української культури (1991 – 2023) : ілюстрована хрестоматія. У 3-х частинах. / За заг. ред. проф. Ю. С. Сабадаш. Ч. ІІІ. Київ: Видавництво Ліра-К, 2024. 320 с.

20. Конівіцька Т. Я. Історія кіно: навчальний посібник для студентів та курсантів усіх спеціальностей. Львів, ГАЛИЧ-ПРЕС. 2024. 264 с.
21. Колошук Н. Г. Історія зарубіжної літератури ХХ століття: у 2 ч. Ч. 1: Модерна доба: навч. посіб. для закладів вищої освіти. Київ: Кондор, 2023. 520 с.
22. Колошук Н. Історія зарубіжної літератури ХХ століття. У 2 частинах. Частина 2. Після модерну. Київ: Кондор, 2023. 432 с.
23. Крамарчук Х.П., Мотиль Р.Я., Білінська О.Б. Історія мистецтва та архітектури. Частина 1. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2022. 176 с.
24. Курбас Л. Філософія театру / упорядник М. Москаленко. Харків: Видавець Олександр Савчук, 2022. 920 с.
25. Макаревич М. Музична Україна. 12 українських композиторів ХХ–ХХІ ст. Київ: ІРІО, 2024. 60 с.
26. Музичне мистецтво України (питання історії, питання педагогіки, питання виконавства, музичне мистецтво в творчих персоналіях) : колективна монографія / [ред.-упоряд. Н. М. Кречко]. Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 204 с.
27. Оніщенко О.І. Історія та теорія художньої творчості : навчальний посібник. Київ: Ліра-К, 2024, 460 с.
28. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. Київ: Stretovych, 2024. 632 с.
29. Петрів О. Історія архітектури. Львів: Магнолія 2006, 2024. 272 с.
30. Пилипчук Р. Історія українського театру (від витоків до кінця ХІХ ст.) / Ростислав Пилипчук; Олександр Клековкін (передмова); НВП «Видавництво «Наукова думка» НАН України»; Львівський національний університет імені Івана Франка, Кафедра театрознавства та акторської майстерності. – Львів : Видавництво ЛНУ ім. Івана Франка, 2019. 356 с. + 32 с. іл.
31. Підгорбунський М. А. Запровадження багатоголосої музики в українській духовній культурі : монографія. Київ: Видавництво Ліра-К, 2021. 348 с.
32. Пухарев Ф. Це вам не естрада. Крутими стежками української поп-музики ХХ століття. Київ: Лабораторія, 2024. 384 с.

33. Скарби України. Культурна спадщина нації / Андрій Пучков, Крістіан Раффенспергер, Максим Яременко, Вікторія Бурлака, Олександр Соловійов, Діана Ключко, Андрій Курков. Київ: ArtHuss, 2024, 256 с.
34. Смирна Л. В. Століття нонконформізму в українському візуальному мистецтві: Монографія / Ін-т проблем сучасного мистецтва НАМ України. — Київ: Видавництво «Фенікс», 2017. 480 с.: іл.
35. Теорія та історія реклами : навчально-методичний посібник/ Укладачі Ю. А. Грушевська, Н. Р. Барабанова, О. М. Назаренко, Л. М. Писаренко. Одеса : Фенікс, 2019. 127 с.
36. Усна народна творчість: пісні, думи, балади. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 202 с.
37. Ушкалов Л. В. Література і філософія: доба українського бароко. 2-ге вид., стер. Харків : Видавець Олександр Савчук, 2019. 416 с. Серія «Слобожанський світ». Випуск 13.
38. Фартінг С. Історія мистецтва від найдавніших часів до сьогодення. Харків: Віват, 2023. 576 с.
39. Фількевич Г. М. Всесвітня історія музики: навчальний посібник. Друга редакція. Київ, 2023. 208 с.
40. Шкандрій М. Авангардне мистецтво в Україні, 1910–1930 / пер. з англ. І. Семенюк. Харків: Фабула, 2021. 232 с.
41. Щербаківські В. і Д. Українське мистецтво: в двох томах з додатками / Вадим і Данило Щербаківські; передм. І. О. Ходак; предм.-геогр. показч. В. М. Слободяна ; упорядн. О. О. Савчук. Харків : Видавець Савчук О. О., 2015. 472 с. : [412 іл.]

Завідувач кафедри
архітектури будівель та дизайну,
д. арх., професор

Володимир НІКОЛАЄНКО

Завідувач кафедри
містобудування та архітектури,
к.арх., доцент

Олександр САВЧЕНКО

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО ЗАВДАННЯ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Навчально-науковий інститут архітектури, будівництва та землеустрою**

**Тестові завдання
для фахового вступного випробування
(предметного тесту з історії мистецтва)
зі спеціальності **G17 «Архітектура та містобудування»**
для вступу для здобуття ступеня магістра на основі НРК6, НРК7**

Інструкція до виконання тестового завдання

Шановний вступнику!

Вам необхідно уважно ознайомитися з тестовими завданнями, наведеними нижче, та обрати правильні відповіді, заносючи їх до бланку відповідей.

- На виконання всіх завдань тесту надається 120 хвилин (2 години).
- Кожне завдання містить чотири варіанти відповіді, з яких лише один є правильним.
- Виправлення у бланку відповідей не допускаються.
- Кожна правильна відповідь оцінюється в 3,5 бали.
- Максимальна кількість балів, яку можна отримати (з урахуванням таблиці переведення тестових балів у додатку Б) – 200 балів.

Бажаємо успіху!

Варіант №1

1. Що означає назва «Софія» у контексті собору Софії у Константинополі?

А Св. мученицю Софію.
Б Божу благодать.
В Богоматір.
Г Божу Премудрість.

2. Яку стильову рису бароко ілюструє поєднання скульптури, фрески та різьблення в оформленні храмового фасаду як єдиного цілого?

А Контрастність.
Б Синтез мистецтв.
В Пластичність.
Г Монументальність.

3. У фільмі «Тіні забутих предків» (1965) Сергія Параджанова зображені фольклорні звичаї та обряди, властиві культурі такого українського субетносу:

А Гуцулів.
Б Поліщуків.
В Полтавців.
Г Слобожан.

4. Що являє собою палета фараона Нармера?

А Золота прикраса (церемоніальний фартух), яким прикрашена мумія фараона.
Б Унікальна пам'ятка-рельєф з історичними сценами 4 тисячоліття до н. е., на якому зображено перемогу царя Півдня (фараона Нармера) над мешканцями північних районів Стародавнього Єгипту.
В Характерний набір фарб (палітра), що використовувалася у настінних зображеннях періоду правління фараона Нармера.
Г Парадний портрет фараона Нармера.

5. Яку із представлених архітектурних пам'яток споруджено в стилі модерн?

А Ейфелева вежа в Парижі.
Б Сіднейський оперний театр.
В Будівля Держпрому в Харкові.
Г Виставковий павільйон Віденської сецесії (Будинок Сецесіону).

6. Вкажіть основний елемент соціальної структури утопічного суспільства Томаса Мора.

А Кастова структура, як у стародавній Індії.
Б Система жорсткого розподілу праці, коли професія успадковується від предків.
В Загальна рівність і суспільна власність.
Г Авторитарна форма правління на чолі з монархом.

7. Представники цієї мистецької течії в живописі у своїх творах не мали на меті об'єктивно відображати реальність, а намагалися зафіксувати власні враження (у тому числі передати мінливі ефекти світла) і поділитися ними зі спостерігачем твору

А Імпресіонізм.
Б Неокласицизм.
В Натуралізм.
Г Гіперреалізм

8. Який світоглядний принцип епохи Відродження став основою для розвитку європейського мистецтва?

А Теоцентризм.
Б Гуманізм.
В Ваххабізм.
Г Екзорцизм

9. Центральний образ в іконографії Ісуса Христа, що зображує його як Вседержителя, Тріумфатора, Небесного Царя та Справедливого Суддю.

А Христос Пантократор.
Б Спас Нерукотворний
В Розп'яття Христове.
Г Немовля Ісус.

10. Перша книга, надрукована Іваном Федоровим разом з Петром Мстиславцем у 1564 р.

А «Улісс»
Б «Моя боротьба».
В «Апостол».
Г «Капітал».

11. Піраміди давнього Єгипту використовувалися як

А Житлові комплекси.
Б Фортифікаційні споруди.
В Гробниці фараонів.
Г Астрономічні обсерваторії.

12. Ця інженерна споруда початково була зведена як тимчасова для ознаменування сторіччя з дня початку Французької революції та до відкриття паризької Всесвітньої виставки 1889 року

А Кришталевий палац.
Б Паризьке метро.
В Центр Жоржа Помпиду.
Г Ейфелева вежа.

13. Знятий у 1957 р. один з найвідоміших фільмів шведського режисера Інгмара Бергмана.

А «Броненосець «Потьомкін»»
Б «Пролітаючи над гніздом зозулі».
В «Космічна одіссея 2001 року».
Г «Сьома печатка».

14. *«Вистава, художній сенс якої визначають умови та місце дії, не призначені для традиційного показу». До якої з новітніх театральних форм належить наведений опис?*

А Театр абсурду.
Б Пантоміма.
В Сайт-специфік театр.
Г Театр тіней

15. *Ідейно-художній напрям у культурі, характерними ознаками якого є заперечення раціоналізму, відмова від суворої нормативності в художній творчості, культ почуттів людини; увага до особистості, її індивідуальних рис; неприйняття буденності й звеличення «життя духу»; наявність провідних мотивів самотійності, світової скорботи (національної туги) та романтичного бунту, нескореності, історизму та захоплення фольклором.*

А Романтизм.
Б Класицизм.
В Модернізм.
Г Реалізм.

16. *У якому соціальному середовищі періоду Київської держави виник і розвинувся знаменний розспів?*

А Купецькому.
Б Церковному.
В Сільському.
Г Міському.

17. *Через яку функцію мистецтва реалізується вплив на моральні установи та ціннісні орієнтири особистості?*

А Виховну.
Б Естетичну.
В Рекреативну.
Г Гедоністичну.

18. *Мистецький стиль, який Контрреформація – реакція католицької церкви на Реформацію, – використовувала для посилення свого впливу та утвердження своєї величч.*

А Бароко.
Б Готика.
В Класицизм.
Г Модерн.

19. Автор музики пісні «Ще не вмерла Україна», яка нині є Державним Гімном України:

А Ігор Білозір.
Б Платон Майборода.
В Володимир Івасюк.
Г Михайло Вербицький.

20. У 1937 році він заснував у Львові «Фаму» – першу українську рекламну фірму в Галичині.

А Йосиф Сліпий.
Б Роман Шухевич.
В Василь Кричевський.
Г Георгій Нарбут.

21. Архітектурний стиль, у якому зведені будівля угорського парламенту в Будапешті та Вестмінстерський палац у Лондоні.

А Мавританський стиль.
Б Рококо.
В Неоготика.
Г Конструктивізм.

22. Перший повністю звуковий фільм Ч. Чапліна, знятий у 1940 р., де в останній раз використано образ Волоцюги Чарлі

А «Великий диктатор».
Б «Прибуття потягу».
В «Вихід робітників з фабрики Люм'єр».
Г «Волга-Волга».

23. «Ми хочемо зруйнувати музеї, бібліотеки, боротися з моралізмом, фемінізмом і всіма опортуністичними й утилітарними ницостями» - це цитата з

А “Mein Kampf” Адольфа Гітлера.
Б «Маніфесту італійського футуризму» Філіппо Томмазо Марінетті.
В «Маніфесту комуністичної партії» К. Маркса і Ф. Енгельса.
Г «Програми Нового курсу» Франкліна Делано Рузвельта.

24. Поєднання драматичної дії з епічною розповідною, включення в спектакль самого автора, «ефект очуження» як спосіб представити явище з несподіваного боку, а також принцип «дистанціювання», що дозволяє акторові висловити своє ставлення до персонажа, руйнування так званої «четвертої стіни», що відокремлює сцену від залу для глядачів, і можливість безпосереднього спілкування актора з глядачем – це основні принципи:

А Античного давньогрецького театру.
Б «Епічного театру» Бертольта Брехта.
В Традиційного японського театру «Кабукі»
Г Театру Мольєра.

25. Авангардистська мистецька течія початку XX століття, яка виникла у Швейцарії під час Першої світової війни та розвивалася впродовж 1914–1924 років. Для неї характерні заперечення верховенства розуму, логіки, та відмова від слідування усталеним естетичним нормам, використання колажу, готових предметів як основи для творів.

А Дадаїзм.
Б Академізм.
В Імпресіонізм.
Г Експресіонізм.

26. Філософська та мистецька течія, що виникла на початку XX століття, особливо в українській літературі та мистецтві, що характеризується культом життя, вірою в людські сили та прагненням до творчості, навіть в умовах випробувань.

А Академізм.
Б Сюрреалізм.
В Вітаїзм (або віталізм).
Г Фовізм.

27. Пісня «Ой у лузі червона калина» набула нового рівня популярності після початку повномасштабного російського вторгнення у 2022 р.

А після виконання ансамблем імені Александрова в літаку над Чорним морем.
Б після виконання у Москві Йосипом Кобзоном.
В після виконання Андрієм Хливноюком у перші дні російського вторгнення та кавер-версії культового гурту «Пінк Флойд» під назвою «Hey, Hey, Rise Up!».
Г після ювілейного концерту Михайла Поплавського «Юний орел».

28. Створення в другій половині 1920-х – початку 1930-х рр. величного ансамблю площі імені Дзержинського (нині – Майдану Свободи) у Харкові було обумовлено

А творчими амбіціями автора проекту планування площі – Віктора Троценка.
Б статусом Харкова як тодішньої столиці Української Соціалістичної Радянської Республіки.
В ініціативою керівництва міста.
Г ініціативою громадянськості.

29. Найвідоміші роботи раннього періоду розвитку відеоарту – інсталяції американсько-корейського художника Нам Джун Пайка – склалися із

А несправних відеокамер.
Б увімкнених телевізорів.
В переробленого сміття.
Г книжок-розмальовок.

30. Розмиття меж мистецьких жанрів і напрямів, усунення відокремленості масової культури від елітарної, автора від глядача (читача), проголошення відносності істини та цінностей, недовіра до авторитетів, деконструкція, гра та іронія є характерними рисами

А модернізму.
Б постмодернізму.
В класицизму.
Г бароко.

31. Попарт породив наступні напрями у мистецтві:

А опарт, кінетичне мистецтво, ситуативне мистецтво.
Б фовізм, дадаїзм, пуантилізм.
В класицизм, ампір, романтизм.
Г футуризм, символізм, сюрреалізм.

32. Ключова думка книги «Homo Ludens» або «Людина, що грається» нідерландського історика культури Йогана Гейзинга:

А розмірковування про занепад європейської цивілізації.
Б дослідження провідного значення гри у виникненні й розвитку культури та наскільки сама культура має характер гри.
В марність людських зусиль і нікчемність цивілізації.
Г провідна роль релігії у виникненні культури й мистецтва.

33. Архітектурні об'єкти, зведені за проєктами Оскара Німеєра у новій столиці Бразилії – місті Бразилія:

А комплекс на Майдані Трьох Влад (Національний конгрес, Сенат, Секретаріат), кафедральний собор, Міністерство закордонних справ (Палац Арок).
Б Вілла Савой у Пуассі, Марсельська житлова одиниця, каплиця Нотр-Дам-дю-О (каплиця в Роншамі).
В Сігрем-білдинг, житлові будинки на Лейк-Шор-Драйв, бібліотека імені Мартіна Лютера Кінга
Г Вілла Майреа, Виставочний павільйон Фінляндії, Палац конгресів Фінляндія Тало

34. Засновники нового напрямку у французькому театральному мистецтві на початку 1950-х рр., відомому як «драма абсурду» або «театр абсурду»:

А Жак Оффенбах та Бернард Шоу.
Б Лопе де Вега та Мольєр.
В Ежен Йонеско та Семюел Беккет.
Г Вільям Шекспір та Кальдерон.

35. Архітектурні об'єкти, створені за проєктами Сантьяго Калатрави, відносять до:

А біоморфної архітектури.
Б історизму та еклектики.
В неокласицизму.
Г бароко.

36. Одна з найвідоміших робіт французького художника-романтика Ежена Делакруа

А «Сватання майора».
Б «Свобода, що веде народ на барикади».
В «Мона Ліза»
Г «Народження Афродіти»

37. За типологією роботи народної художниці Марії Примаченко діляться на:

А барельєфи, горельєфи, круглу скульптуру.
Б батальні, мариністичні, парадні портрети.
В сюжетні (фігурні), знакові, ритміко-орнаментальні.
Г фотографії, відеоінсталяції, кінофільми.

38. Будівля Полтавського губернського земства, зведена у 1903 – 1908 рр. за проєктом Василя Кричевського, є першим твором такого напрямку українського архітектурного модерну:

А народно-декоративний.
Б північний модерн.
В класицизуючий модерн.
Г неоруський стиль.

39. П'єса «4'33"» («Чотири тридцять три», інакше – «Чотири хвилини тридцять три секунди») – твір американського композитора Джона Кейджа для вільного складу інструментів, який складається з трьох частин. Завдяки чому цей музичний твір може виконуватися будь-яким набором музичних інструментів?

А Мелодія дуже проста, а її виконання різним набором музичних інструментів щоразу створює унікальний варіант.
Б Упродовж всього виконання твору учасники ансамблю не утворюють жодних звуків зі своїх інструментів. За задумом автора змістом кожного з трьох фрагментів є ті звуки навколишнього середовища, які будуть почуті під час прослуховування композиції.

В Авторський задум полягає у створенні какофонії, тому кількість і склад інструментів не мають значення.

Г У складній мелодії п'єси можна знайти достойне місце для будь-якого музичного інструменту.

40. Причина падіння популярності серіалу «Твін Пікс» (режисер Девід Лінч) у другому сезоні:

А різке зменшення фінансування з боку продюсерської компанії призвело до відмови від натурних зйомок і перенесення основної дії в інтер'єри.

Б непопулярна кінцівка основного сюжету драми та кілька неясних сюжетних ліній укріпили багатьох глядачів у думці, що надмірна ексцентричність другого сезону перетворює серіал на пародію на самого себе і йому далеко до захопливості та чарівності першої частини.

В унаслідок травми, отриманої на зйомках, Кайл Маклахлен, що грав агента Купера, пропустив більшу частину другого сезону, що змусило внести суттєві зміни до сценарію.

Г протести церкви мормонів, яка вважала серіал аморальним.

Таблиця переведення тестових балів предметних тестів ЄФВВ для вступу для здобуття ступеня магістра на основі НРК6, НРК7 до шкали 100 – 200

Тестовий бал	Бал за шкалою 100–200	Тестовий бал	Бал за шкалою 100–200	Тестовий бал	Бал за шкалою 100–200
35	100	71	148	107	183,5
36	101	72	149	108	184
37	102	73	150	109	184,5
38	103	74	151	110	185
39	104	75	152	111	185,5
40	105	76	153	112	186
41	106	77	154	113	186,5
42	107	78	155	114	187
43	108	79	156	115	187,5
44	109	80	157	116	188
45	110	81	158	117	188,5
46	111	82	159	118	189
47	112	83	160	119	189,5
48	113,5	84	161	120	190
49	115	85	162	121	190,5
50	116,5	86	163	122	191
51	118	87	164	123	191,5
52	119,5	88	165	124	192
53	121	89	166	125	192,5
54	122,5	90	167	126	193
55	124	91	168	127	193,5
56	125,5	92	169	128	194
57	127	93	170	129	194,5
58	128,5	94	171	130	195
59	130	95	172	131	195,5
60	131,5	96	173	132	196

61	133	97	174	133	196,5
62	134,5	98	175	134	197
63	136	99	176	135	197,5
64	137,5	100	177	136	198
65	139	101	178	137	198,5
66	140,5	102	179	138	199
67	142	103	180	139	199,5
68	143,5	104	181	140	200
69	145	105	182		
70	146,5	106	183		